SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 243. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 22, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 22-го ГРУДНЯ 1994 Ч. 243. РІК CI

ЗАГОСТРИЛОСЬ ПИТАННЯ НОВОЇ ЕМІСІЇ ГРОШЕЙ

Київ (Р. Р.). — Тут 20-го грудня в газеті „Правда України" надруковано інформацію про те, що 16-го грудня після пресової конференції парляментарної фракції „Реформи" народний депутат Олександер Ємець несподівано зупинив журналістів, які вже почали розходитися, і повідомив сенсаційну новину: Президія Верховної Ради розглядала письмове прохання дозволити емісію на 23 трильйони карбованців.

Ємець звернув увагу на те, що прохання надійшло не від Уряду, а від Національного Банку України, але, начебто, на прохання Кабінету Міністрів. Дальші подробиці теж виявилися цікавими — під документом стояло прізвище одного із заступників голови правління НБУ, але підпис був не його, а іншого заступника голови банку. Сам голова НБУ — хворий.

У праляментарній комісії прохання про емісію не розглядалося, але на Президії Верховної Ради воно було представлене як від комісії, яка начебто спочатку критикувала, а тоді погодилася на емісію.

Довідавшись про це, перший віцепрем'єр-міністер Віктор Пинзеник негайно з власної ініціятиви прибув на засідання Президії Верховної Ради і поінформував, що Кабінет Міністрів не звертався до НБУ з проханням про емісію. Тому рішення про кредитну емісію Президія цього разу не ухвалила, але Ємець підозріває, що емісія все ж здійснена, а необхідний документ готувався уже після того.

Як пише журналіст „Правди України" Олександер Сокол, прокуратура нібито вже розслідує цю справу і в цій ситуації якраз дуже потрібний закон про владу, проєкт якого так і не розглянула Верховна Рада.

Віталій Масол 17-го грудня також сказав кореспондентам, що не виключає можливости чергової емісії до кінця року, якщо від Міжнародного валютного фонду (МВФ) не надійдуть гроші на підтримку енергосистеми України. „Уряд стоїть перед вибором: не робити емісії і відключити енергосистему України, чи зробити емісію і зберегти цю систему", — сказав Масол. Якщо так стоїть питання, то справи кепські, бо на Україну знову впали великі морози і люди вже сьогодні мерзнуть у власних помешканнях.

ЗЛІКВІДОВАНО УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТОВИЙ ФОНД

Київ (Р. Р.). — Тут 17-го грудня газети опублікували указ Президента України про ліквідацію Українського Кредитового Фонду. Як сказано в документі, це здійснено з метою усунення недоліків та приваблення чужоземних інвестицій, а також з метою удосконалення інвестиційно-фінансової політики України.

Згідно з указом, Український Кредитовий Фонд, створений указом Президента з 18-го березня 1994 року ч. 97-2, ліквідується і припиняться випуск та розміщення першої серії державних товарових зобов'язань матеріяльних ресурсів України.

Генеральній прокуратурі, Міністерству Фінансів, Національному Банкові України та Службі Безпеки України доручено впродовж двох тижнів перевірити чи було дотримано законів при створенні Українського Кредитового Фонду, як також і під час його діяльности.

Зліквідувати фонд має Кабінет Міністрів. Він же має потурбуватися про забезпечення виконання зобов'язань перед власниками вартісних паперів.

Згідно з указом, президент фонду К. Продан втратив свій пост.

В УКРАЇНІ СТВОРЮЄТЬСЯ МІЖДЕРЖАВНИЙ БАНК

Київ (Р. Р.). — Про створення великого міждержавного банківського консорціюму на ринку „м'яких валют" повідомляє газета „Діло" з 15-го грудня. Дніпропетровський Приватбанк, Московський комерційний приватбанк та Білоруський біржовий банк розпочали працю над встановленням єдиного рівня курсу доляра до українського карбованця, російського та білоруського рублів, казахстанського тенге, а в майбутньому й інших валют країн СНД.

Московський банк незабаром розпочне встановлювати ставки залучених та розміщених кредитів у валютах трьох країнах. Банк бере на себе реєстрацію та обслуговування поточних рахунків.

Що стосується внутрішніх банкових справ, то Верховна Рада працює над проєктами законів, згідно з якими трастові компанії будуть зобов'язані забезпечувати вклади населення. Готується також відповідний указ Президента України. Передбачається, що всі кредитово-фінансові компанії матимуть нормативи ліквідности. На думку асистента Президента з економічних питань Валерія Литвицького, держава у сьогоднішній ситуації повинна брати частину риску на себе, оскільки комерційні банки не схочуть бути гарантами трастових компаній.

Ще одну інформацію подало Управління цінними паперами Національного Банку України. Це стосується випуску зобов'язань внутрішньої державної позики 1995 року. В обіг їх буде випущено з 1-го січня. Загальний обсяг випуску становитиме один трильйон карбованців. Перша емісія здійснюватиметься виключно шляхом записів на рахунках інвесторів. Цінні папери мають бути короткотермінові — на 3–5 місяців, з яких дивіденди не будуть прив'язані до 140 відсотків річних, як затверджено в указі Президента, а відповідатимуть ставці рефінансування НБУ. Фізичні особи зможуть придбати цінні папери не раніше часу першої виплати за цінні папери юридичних осіб.

„Вісті з України" перевидають у Клівленді

Джерзі Сити, Н. Дж. — Щоденник, який появляється у Клівленді п. з. „Плейн Ділер" з 7-го грудня помістив довшу вістку, враз із великою світлиною Валерія Стеценка і Лариси Скорик, про те, що головний редактор „Вістей з України" В. Стеценко і політична активістка, донедавна депутат Верховної Ради Л. Скорик приїхали до Клівленду, щоб поінформувати українську та американську громади про започаткування передруку тижневика „Вісті з України" саме тут американському терені. Як подає репортаж, фінансують це перевидання 16-тисторінкового тижневика Ілія і Зіна Ґрінберґи, які є власниками підприємства, що вже довший час оголошується у київському виданні „Вісті з України", подаючи свої послуги.

Як вияснив Г. Стеценко, в околиці Клівленду живе понад 20,000 українців і тому вибрано саме Клівленд, як осідок нового видавництва. Передплатники „Вістей з України" діставали поштою числа тижневика звичайно в три тижні після появи, а тепер будуть діставати його рівночасно з появою в Києві. Однак можна буде „Вісті" лише передплачувати за ціну 96 дол. річно, але газета не буде у публічному продажу.

Гості з України у розмові з кореспондентом „Плейн Ділер" В. Міллером заявили, що тепер від часу урядування Президента Леоніда Кучми є більше цензури преси, як це було за часів Л. Кравчука, хоча цензура преси існує цілий час, а цілий прибуток із передплат з-поза України, мусить проходити через руки урядових чинників. При тому Л. Скорик сказала також, що Президент Л. Кучма бажав би бачити Україну в злуці з Росією тим більше, що він росіянин, який навіть не говорить українською мововою. На її думку економічне положення України може поправитися лише коли члени Верховної Ради перестануть політикувати,а зосередяться на економічних проблемах.

Гості, як інформує В. Міллер, виступали публічно перед українською громадою в Клівленді, підприємці якої оплатили їм подорож з Києва.

Деякі депутати не довіряють виконавчій владі

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 16-го грудня, голова Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльности Віктор Суслов сказав на пресовій конференції, що „основна проблема для України зараз не в протиріччях між законодавчою і виконавчою владами, а в протиріччях в середині самої виконавчої влади". За його словами, існують суттєві розбіжності у поглядах Президента України, першого віце прем'єр-міністра і прем'єр-міністра. „Неузгодження їхніх дій привело до того, що Верховна Рада змушена буде поставити питання про довір'я виконавчій владі найближчим часом, щоб позбутися руїнівних наслідків в економіці", — сказав Суслов, який вважає, що введення ринкового валютного курсу не стимулює експорт, як очікувалося.

Представники депутатської групи „Реформ" критикують проєкт президентського закону про владу, але вважають, що він має бути ухвалений у першому читанні. Сергій Головатий, Сергій Соболєв, Віктор Шишкін, Ігор Коліушко та Володимир Лановий, які представляли депутатську групу „Реформи" на пресконференції, вважають, що в проєкті не урівноважений розподіл уповноважень між Верховною Радою і Президентом щодо контролі за ефективністю здійснення виконавчих функцій. Не вироблено справжнього механізму судового і законодавчого контролювання виконанням конституційних уповноважень Президента. Недостатньо представлені функції органів місцевого самоврядування. Уряд, на їх думку, отримує необмежені і безконтрольні права на здійснення соціяльно-економічної та грошової політики. Сергій Головатий вважає недопустимим вживання понять „державне утворення" у відношенні до Криму і „Верховна Рада", коли у законопроєкті йдеться про скасування усієї системи рад.

Щодо утвореної 15-го грудня парляментарно-президентської узгодженої комісії, В. Лановий повідомив, що проєкт закону про владу комісія розгляне найближчим днями. Але члени комісії від парляменту не мають права втручатися у законодавчий процес. Проєкт має пройти в парляменті перше читання, після чого можуть бути внесені поправки. Не всі депутати згідні з пропозицією О. Мороза віддати Президії Верховної Ради функції ухвалення економічних законів, запропонованих Президентом. Це може привести до протистояння між парляментом і його керівництвом.

КИЇВ. — Конституційно-Демократична Партія України вимагає скасування смертної кари. „Смертна кара не є стримуючим чинником для злочинців. Вона лише може стати підставою для судових помилок, виправити які потім буде неможливо", — пишуть члени партії до Президента України Леоніда Кучми. На думку авторів листа, побудова правної держави неможлива без скасування смертної кари.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Повернувшись із Албанії, де відбулося засідання Парляментарної асамблеї Чорноморської економічної співпраці (ПАЧЕС), Олександер Мороз повідомив, що він склав уповноваження президента ПАЧЕС, передавши їх голові Національних зборів Албанії Петеру Арбноірі. Учасники засідання вирішили, що надалі пост президента ПАЧЕС займатимуть керівники країн-учасниць ПАЧЕС в азбучному порядку країн. Учасники засідання високо оцінили діяльність О. Мороза на цьому становищі й підтримали ініціятиву України щодо створення взаємодопомоги і підтримки під час стихійних лих та ліквідації наслідків катастроф. Підтримано також пропозицію Росії про необхідність створення єдиної шляхової мережі навколо Чорного моря і єдиної енергомережі.

ЧЕРНІВЦІ. — Оскільки усі підприємства та установи области відчули обмеження енергоресурсів, тут скорочено телевізійні пересилання, які припинено від 10-ої ранку до 8-ої вечора. Вакації в школах також будуть продовжені: розпочнуться 25-го грудня і закінчаться 21-го січня через енергетичну кризу, заборонено користуватися електроприладами для нагрівання службових та побутових приміщень.

КИЇВ. — Українське Товариство „Просвіта" протестує проти ввдення російських військ до Чеченської Республіки. У зверненні до генерального секретаря ООН Бутроса-Бутроса Ґалі міститься заклик захистити чеченський народ від російської агресії. Подібні звернення скеровані до всіх чужоземних амбасадорів в Україні. Звернулася „Просвіта" також і до президента Росії Бориса Єльцина. У зверненні, підписаному Павлом Мовчаном, сказано, що Росія показала себе „правдивим наступником жандарма Европи".

Ї. Рабін є проти узаконення неподільности Єрусалиму

Єрусалим. — Виступаючи перед депутатами ізраїльського парляменту, прем'єр-міністер Іцак Рабін відкинув вимогу опозиції в законодавчому порядку визнати неподільність Єрусалиму.

„Я передбачаю, що подібний закон найменшою мірою не відповідав би теперішній ситуації в Єрусалимі, оскільки його головною метою є унеможливити продовження ізраїльсько-палестинських переговорів",— підкреслив ізраїльський прем'єр.

Законопроєкт про неподільність Єрусалиму запропонував на розгляд парляменту опозиційний бльок Лікуд, для прийняття проєкту потрібне його схвалення двома третинами депутатів. У понеділок, 19-грудня, під час попередніх переслухувань, законопроєкт дістав підтримку більшости, оскільки були відсутні декілька депутатів від правлячої Робітничої партії. Однак на вирішальному етапі голосування уряд, як припускають спостерігачі, не допустить до прийняття проєкту.

Ї. Рабін має рацію в тому, що прийняття закону про неподільність Єрусалиму загальмує ізраїльсько-палестинські переговори, особливо якщо врахувати, що Ізраїль, у відповідь на посилення ісламського терроризму, всіляко зволікає з виведенням своїх військ зі західнього берега Йордану.

Однак опозиція також має підстави, адже палестинці вже віддавна наполягають на тому, щоб східній Єрусалим став столицею їхньої майбутньої держави. І хоч Ї. Рабін не раз висловлювався на користь неподільности Єрусалиму, питання це все ж внесено в порядок денний останньої стадії переговорів, які повинні початися в 1996 році.

Президент Б. Клінтон пропонує редукції

Вашінґтон. — Щоб дальше конкурувати з республіканцями президент Билл Клінтон у понеділок, 19-го грудня, представив свої пляни згідно з якими хоче перевести цілий пяд змін, щоб здобути потрібну кількість фондів для ним пропонованих податкових пільг для середньо-заробітньої кляси громадян.

Президент накреслив свої пропозиції, що на його думку повинні б заощадити 24 біл. дол. впродовж наступних п'яти років. Більшість з них мала б здійснитись через переорганузування деяких державних департаментів.

„Ми пропонуємо зупинити виконування тих справ, що їх Уряд виконує досить погано та які не мусять бути виконувані Урядом", — сказав Б. Клінтон. Він також підкреслив, що „конечним є змінити вчорашній Уряд і спрямувати його на виконання обов'язків для Америки сьогоденної та майбутньої".

Канадці реєструватимуть землі

Київ (Р. Р.). — У січні 1995 року канадська компанія УМА розпочне реєстрацію земельних наділів у Косівському районі на Івано-Франківщині. Проєкт розрахований на 13 місяців і здійснюватиметься під наглядом рад з української та канадської сторін, а також незалежної громадської ради. Видатки взяла на себе канадська сторона.

Реєстрацією земель компанія УМА займається вже 80 років. У Канаді саме з цього і починається створення кожного господарства. Власники отримують відповідні карти з реєстраційними даними, занесеними до комп'ютера. На основі цієї інформації встановлюються податки на землю та здійснюється її купівля-продаж.

В АМЕРИЦІ

ПИТАННЯ ОБОРОННОЇ ГОТОВОСТИ американських збройних сил перестало бути дискусійним і перейшло до категорії вагомих спірних питань у Вашінґтоні. Крім того воно порушило цілий ряд питань про те чи командири військових частин не були надто відтвертими та безсторонніми критикуючи свої частини. Одначе деякі оборонці військового діла твердять, що тут велику ролю відіграє зменшення потрібних фондів, але діло не тільки у грошах ,а теж у потребі та можливостях проводити потрібні вишколи.

ЗСА І КИТАЙ РОЗПОЧАЛИ ЦІЛУ низку розмов для можливої підготови відвідин Китаю віцепрезидентом ЗСА Албертом Ґором або навіть дружини президента Билла Клінтона, Гіллarі Родгам Клінтон. Усе це в ім'я дальших і послідовних зусиль Білого Дому та партійних керівників Китаю, щоб поправити існуючі стосунки між обидвома країнами. Найбільше цьому допомогли б офіційні відвідини Президента ЗСА, але тут на перепоні занадто мінімальні поступки зі сторони Китаю у питанні людських прав.

У ВЖЕ ВСІМ ВІДОМІЙ СПРАВІ мнимого убивства О. Джей. Сімпсоном його колишньої дружини Нікол Бравн-Сімпсон та її приятеля Роналда Ґолдмана не сходить із сторінок американської преси. Одначе час до часу появляються довші звідомлення про дальший хід розправи та її різні аспекти. І так у понеділок, 19-го грудня, суддя Ленс Іто, головуючий на згаданій розправі, вирішив два питання пов'язані з цією розправою. Він не дозволив прокуратурі уживати завваг зроблених підсудним в тюрмі до пастора Рузвелта Ґріра в розправі та не погодився на домагання оборони включити переслухання доцільности вислідів Ді-Ен-Ей у розправу, призначаючи для цього окремі переслухання на 5-го січня. Це рішення на думку багатьох продовжить цілу розправу.

ПОВІДОМЛЕННЯ ГАРВАРДСЬКОГО університету з 28-го листопада про те, що їхній президент Ніл Руденстін, бере відпустку на неозначений час, щоб прийти до здоров'я, викликало неабияке здивування серед університетських кіл країни. Виявляється, що його здоров'я було захитане з уваги на „сильне перемучення та виснаження" і тому 59-річний президент не був у змозі виконувати своїх обов'язків. Загал університетських кіл всю причину хвороби підніс до спільного знаменника сьогодення, як важко бути керівником високоосвітянських закладів у цій країні. Одначе всі зраділи офіційним повідомленням з 19-го грудня, про те, що він видоровляє успішно та вже повернеться до своїх обоб'язків наступного семестра.

ДЖ. КАРТЕР СТАРАЄТЬСЯ ПРО МИР У БОСНІЇ

Пале, Боснія. — Як уже повідомлялося, в Боснії з мироносною місією перебуває колишній президент ЗСА Джіммі Картер.

В минулі суботу і неділю він зустрічався з президентом Хорватії Франьом Туджманом і президентом Боснії та Герцеговини Алією Ізетбеговічем, а в понеділок, 19-го грудня, — з лідером боснійських сербів Радованом Караджічем, який, властиво, й заініціював цю місію Дж. Картера.

Під час недільної зустрічі з Дж. Картером президент А. Ізетбеговіч ще раз підтвердив, що його уряд приймає мирний плян, випрацьований так званою „контактною групою", в яку входять ЗСА, Англія, Франція, Німеччина і Росія. Згідно з тим пляном, до боснійських сербів мають відійти 49 відсотків території Боснії, хоч тепер вони контролюють понад 70 відсотків.

Тим часом Р. Караджіч запропонував власну інтерпретацію пляну „контактної групи": припинити на чотири місяці бойові дії проти боснійських мусулман і за цей період провести переговори щодо поділу боснійської території між сербами, мусулманами і хорватами.

Після розмови з Дж. Картером А. Ізетбеговіч сказав, що колишній американський президент не цілком ясно уявляє собі ситуацію в Боснії. Ці слова боснійського керівника знайшли підтвердження в розмові Дж. Картера з Р. Караджічем. Коли Р. Караджіч став впевняти гостя в тому, що боснійські серби не є агресорами, то Дж. Картер дуже легко з цим погодився. Щось більшого — мироносець заявив, нібито американці „мають односторонню інформацію" про війну між сербами і мусулманами. Так виходить, що ні преса, яка постійно присутня в гущі боснійського конфлікту, ні чільні представники міжнародної дипломатії дотепер не спромоглися зрозуміти, що діється в Боснії. Цю заяву Дж. Картера заперечив Білий Дім.

Вже найближчі дні покажуть, чи буде місія Дж. Картера успішною, однак у понеділок, коли він визнавав рацію за боснійськими сербами, вони продовжували гарматами і ракетами знищувати мусулманський анкляв довкола міста Бігача.

Коли повища інформація вже пішла до друкарні, стало можливим додати до неї, що Дж. Картер таки зумів переконати боснійських мусулман і боснійських хорватів у доцільності запропонованого в п'ятницю Р. Караджічем припинення вогню.

ОДЕСА. — Павло Кудюкін під час зустрічі з представниками преси висловив певність, що прокуратура не-забаром підтвердить його невинність і він зможе знову очолити акціонерний судноплавний концерн „Бласко". На становище президента „Бласко" його призначав Президент України, отже тільки він і може його звільнити, вважає Кудюкін.

У СВІТІ

НАЦІОНАЛЬНЕ віче Франції заборонило підприємствам та асоціяціям фінансувати політичні партії. В рамках дебат з приводу законопроєкту про боротьбу з корупцією депутати нижньої палати парляменту узаконили відповідну статтю. Підставою для невідкладного запровадження цього законопроєкту послужили численні фінансово-політичні скандали, в епіцентрі яких опинилися політичні партії, причетні до підкупів і хабарництва. Три міністри з теперішнього складу уряду саме через це вже зрезиґнували. Тим часом спостерігачі нагадують, що шість років тому французькі законодавці затвердили закон, який дозволив підприємствам фінансувати виборчі кампанії політичних партій, й тоді, як це не дивно, висувалися ті самі арґументи боротьби з корупцією.

ЗА НЕГАЙНЕ припинення переговорів про підписання митної угоди між Европейським союзом і Туреччиною висловилися депутати Европарляменту. У прийнятій ними резолюції підкреслюється, що це вжито у формі протесту проти недавнього суду в Анкарі, турецькій столиці, над вісьмома курдами, колишніми членами турецького парляменту. П'ятеро з них засуджено до 15 років тюрми за „антиурядову" діяльність. Депутати Европарляменту вважають, що рішення турецького суду є „кричущим порушенням ратифікованої Туреччиною Европейської конвенції про права людини" і вимагають звільнення в'язнів, поновлення їхніх громадянських прав і депутатських повноважень.

ПРАВЛЯЧА КОНСЕРВАТИВНА партія Великобританії зазнала поразки у додаткових виборах в Палату громад англійського парляменту в окрузі Дадлі Вест. Згідно з офіційними даними, кандидат провідної опозиційної Лейбористської партії Іян Пірсон переміг свого суперникаторі з рекордовою у повоєнний час різницею — 29 відсотків голосів. За три роки після обрання останнього парляменту консерватисти вже чотири рази програли під час довиборів. Після того, як парляментарну фракцію торі залишили депутати, які проголосували проти урядового законопроєкту про збільшення внесків у бюджет Европейського союзу, а також у висліді згаданих довиборів, консерватисти практично втратили більшість у Палаті громад і стали правлячою партією меншости.

ПРАЗЬКА ПОЛІЦІЯ виявила і конфіскувала три кілограми збагаченого урану-235. Пресовий секретар міністерства внутрішніх справ Чехії Ян Шуберт повідомив, що небезпечний, придатний для виготовлення атомової бомби радіоактивний матеріял прибув з Росії, де його викрали, як і в багатьох подібних випадках, з військового об'єкту. Через Чехі уран повинен був вирушити далі на Захід. Вартість цього очищеного до 90 відсотків урану-235 перевищує 50 міл. дол. за кілограм.

ЕСПАНСЬКІ СПЕЦСЛУЖБИ здійснили успішну операцію проти бойовиків баскської терористичної організації ЕТА, які віддавна діяли в Наваррі, на півночі країни. Генеральний директор цивільної гвардії Фарран Карденаль повідомив на пресовій конференції, що у висліді операції заарештовано 11 терористів, виявлено три конспіративні мешкання і конфісковано велику кількість вибухівки, зброї, набоїв і гранат. Знайдено також документи, які засвідчують злочинну діяльність затриманих.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку $32.00, на 3 місяці $17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Президент чи Верховна Рада?

З України надходять вісті, які потверджують висловлений на цьому місці здогад, що може прийти до конфлікту між Президентом Леонідом Кучмою та Верховною Радою, яку очолює Олександер Мороз, голова Соціялістичної Партії України, перезваної так з Комуністичної. Покищо конфлікту ще нема, але розвиток подій вказує радше на шлях до зудару як до діялогу.

Як уже відомо, Верховна Рада покликала до життя багаточленну Конституційну комісію, яка розпочала дебати, які поринають у морі пустих слів. Тому, що така диковинна процедура може затягнути справу на роки — Президент Кучма зажадав, щоб покищо схвалити „малу конституцію" з визначенням прав і компетенцій керівних державних органів — Президента, Верховної Ради і незалежного суду. Верховна Рада тої пропозиції не відкинула, але й не схвалила і продовжує небезпечну забаву — безконечне пустомельство. Конфлікт між народом обраним Президентом і парляментом — це в існуючій демократичній державній системі ніщо нове. Ми тут в Америці стоїмо напередодні зудару демократичного Президента та республіканського Конгресу, дармащо покищо обидві сторони деклямують про „співпрацю". Такий конфлікт в гострій формі вибух був у Росії. Президент Боріс Єльцин розігнав ворожий йому парлямент, але він мав за собою військо. Наслідувати Єльцина в Україні ризиковно, бо Кучма не має такого силового чинника, на якому міг би опертись, демагогічні протести комуністів і їх лівих союзників могли б внести у державу загрозливий двоподіл, а демократичний Захід дуже чулий на порушування людських і суспільних прав. Кучма має мудріший плян. Він, чуємо, рішений передати свою пропозицію про проголошення „малої конституції" під всенародний референдум. Нема сумніву, що Кучма виграв би, бо нарід має досить псевдопарляментарної балакучости і ставиться прихильно до заповіджених Кучмою реформ.

О. Мороз, стрінувшись недавно з українською громадою в Ню Йорку, виступив позитивно як конструктивний політик, радше „рожевий", а не червоний. Він заявився за переведенням реформи економіки з настановою на вільний ринок і в принципі признав навіть можливість приватизації землі. Але у практиці, вернувшися в Україну, веде гру, яка шита білими нитками: О. Мороз не хоче мати сильного Президента, Кучму, чи не Кучму, бо він сам закорінений ще у минулій авторитарній комуністичній системі. На словах він за реформами, але насправді по нинішній день, четвертий рік державної незалежности України, вся державно-адміністраційна система побудована на „радах". Сільські ради, міські ради, обласні і навіть псевдопарлямент — це Верховна Рада.

Соціялістичнапартія, з її головою, все ще не може відірватися від „радянщини". Леонід Кравчук і Леонід Кучма відірвалися, Олександер Мороз, хоч як гарно промовляє, психічно є ще „радянською людиною" і тому у грі з Кучмою програє. Нарід має досить всього, що накинене комуною. Неписаний закон історії каже, що „вказівки історичного годинника не можна посувати назад", — та істина зобов'язує, і зберегти „радянський" устрій у демократичній Україні, яку визнає ввесь західній світ, не вдасться. Однак воно зупинює процес творення держави, зупинює невідхильні обов'язкові реформи. Великий жаль, що голова Верховної Ради суперничить з заходами замість співпрацювати гармонійно з Президентом для добра держави і народу.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (декто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Василь Сокіл

НІ ЧЕСТИ, НІ СОВІСТИ

II

Простежмо, як розвивалися події в Чечні і яка була поведінка Москви. Насамперед, щодо виявів людських чеснот і добропорядности. Погляньмо, де правда, а де неправда? Де чесність, а де підступність, крутійство, обдурювання?

Перші реакції офіційних осіб Росії на виникнення так званої опозиції в Чечні: „Це абсолютно внутрішня справа Чечні". Коли пролунало серед „опозиціонерів" ім'я Хазбулатова, Москва ні слова не сказала, як він туди потрапив і хто йому допомагав валити всенародно обраного президента автономної республіки Дж. Дудаєва. Через кілька днів відповідальний державний російський діяч Шахрай чи то проговорився, чи може правду сказав на пострах іншим, що „ми підтримуємо сили, які борються з Дудаєвим". Можливо, Шахрай не хотів бути шахраєм у відповідальній політичній грі і не сказав, хто це „ми" і як саме вони підтримують ті сили... Звичайно, „ми", це, мовляв, не офіційні особи, а кожен має право висловити свою підтримку... Звичасно, — моральну. Ніяких автоматів та гармат, ні одного танка та бомбувальника. Жодного російського вояка у громадянській війні в Чечні нема!

Такими словами міністер оборони Росії, герой Афганістану генерал Грачов заспокоював світову громадську і політичну думку.

Раптом „невідомі" літаки, які „невідомо" звідки прилетіли, бомбардувати столицю Чеченської республіки Грозний. І трапилася така напасть. Кілька літаків були збиті — серед полонених пільотів „невідомо як" виявилися військовослужбовці російської армії.

Москва заплакала, засмикалася: „То не наші офіцери! То якісь найманці!" І секретно наказала викреслити заднім числом у списках військовослужбовців названих полонених „наманців". Тут вступили в дію незаперечні свідки. На екранах Останкіно показали батьків і матерів тих офіцерів. Вони одверто заявили, що їхніх синів послали на виконання „важливого" військового завдання, тепер нахабно зрадили, викресливши з числа російських військовиків. А Грачов продовжував грати ту ж гру, наче засвідчуючи, що його прізвище походить від цього слова. Небезпечна гра цього грача Грачова. Ко-ли вже всім ясна брехня, він твердить, що нічого не знає, ніяких наказів не давав, нікому нічого не наказував, ніяких російських вояків чи офіцерів не посилав.

А президент такий невдячний — не підтримав свого міністра. Офіційно надіслав грізну вимогу президентові Чечні Дудаєву: негайно звільнити полонених офіцерів і вояків російської армії. Генерал Дудаєв від самого початку появи „опозиції", щоб запобігти виникненню кривавого братовбивства, вимагав від російського уряду одного: визнання участи російського війська у війні. Це могло стати запорукою мирного розв'язання політичного конфлікту в республіці. Москва категорично і з обуренням відкинула це „зухвале" обвинувачення „миролюбної" Росії.

Справи обернулися на ганебну поразку Москви і під тиском незаперечних фактів вона змушена визнати свою участь у війні проти чеченського народу, який ніза що не може забути, скільки горя й смертей, яких знущань і катувань зазнав він від імперської Росії, починаючи з давніх часів жорстокого „покоренія" Кавказу, в страхітливі роки сталінського ґеноциду і до нинішніх намагань підкорити воістину нескоримий свободолюбний народ Чечні.

Але, на превеликий жаль, на цьому не скінчиться імперська експансія російських великодержавників, бо надто міцно в'їлися плями, накладені на правителів Росії варварством монголів.

Не судилося генералові Грачову в'їхати у завойовану столицю Чечні на білому коні, довелося попросити генерала Дудаєва дозволу зустрітися з ним для мирної розмови. Президент Чечні погодився прийняти міністра оборони Росії. Розмова відбулася. Як засвідчив генерал Грачов, вона закінчилася успішно. Президент Дудаєв навіть нагодував гостя за бенкетним столом, де обидва генерали випили і закусили...

А в Москві все ще довго за закритими від преси дверима домовлялися, які висновки треба зробити з ганебно затіяної авантури. Необхідно на багато запитань дати відповідь. Головне — хто найняв і озброїв заколотників? Хто законтрактував і на які суми російських військовиків, які потрапили в полон? Чиї і з яких летовищ вилітали російські літаки бомбардувати Ґрозний? Хто наказав замальовувати пізнавальні знаки на них?

Важке завдання постало перед агресорами. Без сорому і совісти й далі твердити, що це була миротворча акція, а за невдале виконання її знайти винуватців і покарати їх? Недарма долунюють чутки, що для виправдання обмежаться провину покласти на військових начальників, які діяли, мовляв, без дозволу і відома міністра оборони і президента. В такому разі наступні „миротворчі" акції в інших „непокірних" районах провадитимуться успішніше.

Дуже зловіщо в ці дні знову провокаційно заговорило Останкіно про „нову хвилю" придушення прав росіян в Україні. Навіть пролунала вимога: пора Кучмі виконати свої обіцянки.

Не зважаючи на те, що Дудаєв звільнив полонених російських вояків, Єльцин наказав військам вторгнутися в Чечню, відкинувши мирні можливості для полагодження небезпечного конфлікту. Військова акція почалася. Москва своїм великодержавним віроломством викликає непередбачувану своїми наслідками війну кавказьких народів проти імперської Росії.

Дора Рак

КОНФЕРЕНЦІЯ У СПРАВАХ НАСЕЛЕННЯ

Міжнародна конференція у справах населення і розвитку (ІСР), що відбулася в столиці Єгипту Каїрі 3—13-го вересня ц.р., складалася із двох окремих комісій — офіційної конференції з участю державних делегацій і форуму недержавних організацій (НДЖО). Дводенні передконференційні консультації 3-го і 4-го вересня для підготови організаційних і процедуральних справ відбулися перед конференцією, що почалася пленарною сесією 5-го вересня і закінчилася 13-го вересня ухваленням „історичного" документу — „Програма дії" — на наступних 20 років.

У конференції взяли участь 179 держав-членів ООН, серед них — Україна, а також спостерігач автономної Палестини, представники п'ятьох реґіональних економічно-соціяльних комісій, різних агенцій ООН (ЮНІСЕФ, ЮНЕСКО, ВГО тощо) та міждержавних організацій (Міжнародний Комітет Червоного Хреста, Рада Европи і т.д.) та спостерігачів. Значна кількість недержавних організацій дістала акредитацію на конференцію (незалежно від їх участи у Форумі).

Згідно з традиційною куртуазією ООН, президентом конференції обрано президента Єгипту Мохаммеда Госні Мубарака, а віцепрезидентом з уряду був єгипетський міністер населення і родини Магер Магран; генеральним секретарем конференції була д-р Нафіс Садік (лікар з Банґлядеш). Америку репрезентував віцепрезидент Алберт Ґор, сильно зацікавлений питаннями довкілля, який на відкритті виступив з привітальним словом. У загальних дебатах представники окремих держав, голови і міністри складали відповідні заяви, при чому делегат України Іван Курас, віцепрем'єр-міністер, мав слово на сьомому пленарному засіданні 8-го вересня.

Сам розгляд Програми дії конференція передала до т.зв. головного комітету, головою якого був Фред Сай (із Ґани), де під час дискусії делеґати вносили поправки до окремих розділів і параграфів, а комітет їх апробував. І лише 13-го вересня, на пленарному засіданні, голова комітету зложив звіт разом з рекомендаціями. Після додаткових поправок конференція населення і розвитку ухвалила текст Програми дії, що складається з 16 розділів. До окремих розділів деякі держави подали свої завваги або застереження, які будуть включені у кінцевий звіт, що буде запропонований Генеральній Асамблеї на її 49-ій сесії до затвердження.

Принципові зауваження подав спостерігач Ватикану до тих постанов, що суперечать канонам Католицької Церкви, і з тим приєднався до прийняття Програми дії.

Не вдаючись у подробиці, все ж варто подати для інформації хоч заголовки окремих розділів, які має преамбула і 15 принципів, що дають філософічне і суспільно-етичне обґрунтування напрямних і постанов. Це два перші розділи документу, а далі йдуть: III. Взаємне відношення поміж населенням, тривалим економічним ростом і тривалим розвитком; IV. Рівноправність і зміцнення статусу жінок; V. Родина, її роля, права, композиція і структура; VI. Приріст населення і структура; VII. Репродуктивні права і репродуктивне здоров'я; VIII. Здоров'я, загрози для здоров'я і смертність; IX. Розподіл населення, урбанізація і внутрішня міграція; X. Міжнародна міграція; XI. Населення, розвиток і освіта; XII. Технологія, досліди і розвиток; XIII. Національна акція; XIV. Міжнародна кооперація; XV. Співпартнерство з недержавним сектором; XVI. Післяконференційні акції (на національному, реґіональному і міжнародному рівні).

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПОМИЛКА ЧИ НІ?

Нещодавно, в жовтні ц. р., у видавництві Алфреда А. Нопфа (Alfred A. Knopf) у Ню Йорку вийшов переклад з італійської на англійську мову найновішої книжки Папи Івана Павла II п. з. „Crossing the Threshold of Hope". Цей переклад зробили Jenny McPhee і Martha McPhee.

У цьому англійському перекладі в розділі „В пошуках за втраченою єдністю" при згадці про Берестейську унію 1596 року на стор. 145 знаходжу дивне і незрозуміле мені твердження. Цитую його так як воно є написане: „The Union of Brest-Litovsk in 1596 marks the beginning of the history of the Eastern Church. Today this church is called the Catholic Shurch the Byzantine-Ukrainian Rite, but at that time it was mainly the Church of the Russian and Byelorussian people".

Кажу „дивне і незрозуміле мені твердження", бо я був завжди переконаний, що це була тоді „Церква русинів і білорусинів". Берестейську унію з Римом була заключила Київська Митрополія, яка обіймала тоді теж західні землі нинішньої Білорусі. На пам'ятковій медалі, що її був видав тоді з тої нагоди Папа Климент VIII, видніє напис: „Рутеніс рецептіс (на пам'ятку прийняття русинів) 1596".

Назва „рутені" (русини) — це історична назва українського народу і тої назви дотримувався Рим у відносинах з нашим народом. Русини — це не росіяни. Отже, як це могла бути „Церква росіян"? Росія була саме тою, що знищила цю церкву, з'єднану з Римом.

Згадана книжка Папи Івана Павла II в англійському перекладі є тепер „бест селлером" в ЗСА. Її читають мільйони людей. Твердження, помилкове воно чи ні, що це була тоді „the Church of the Russian people" є незгідне з правдою і кривдить українців. Цим повинні поцікавитися ближче наші компетентні наукові, так світські, як і духовні, чинники і домогтися виправлення цієї помилки.

Володимир Сушко,
Балтимор, Мд.

ЩЕ ОДНА ЗАБУТА ПОДІЯ

У „Свободі" з 5-го листопада 1994 року О-КА написала про забуту цього року в Америці дату Листопадового Зриву, коли західня Україна здобула незалежність 1-го листопада 1918 року і у Львові замаяли синьо-жовті прапори.

Про цю важливу дату і події, пов'язані з нею, є історичні праці, спомини учасників та інформації в енциклопедіях. Все таки забуто ту дату відзначити бодай Панахидою за поляглих наших воїнів-героїв.

Хочу додати, що забуто, зглядно замовчано, ще одну подію великого значення, а саме 50-ліття вступлення на митрополичий престіл Патріярха Йосифа Сліпого 1-го листопада 1944 року.

Це була воля Митрополита Андрея, щоб в день його відходу у Господню вічність митрополитом став ним призначений Йосиф Сліпий. Замовчуванням тієї події замовчується волю Митрополита Андрея.

Слід пам'ятати, що день 1-го листопада навіки пов'язав обидвох велетнів нашої Церкви: Митрополита Андрея і Патріярха Йосифа.

Дарія Кузик,
Трентон, Н. Дж.

НЕВЖЕ СТАНЕМО ІРЛЯНДЦЯМИ СХОДУ?

У своєму звідомленні з України п. з. „Леонід Кучма коментує відвідини в ЗСА" („Свобода" з 1-го грудня 1994 року) авторка Р. Р. пише: „З приводу надання російській мові офіційного статусу, Президент своєї думки не змінив: він вважає, що це треба зробити, одначе додав, що водночас він дбатиме про розвиток української мови й культури на державному рівні", при чому маркантним є, що офіційність української мови поставив на друго му місці...

Тому що діяспорна преса не згадала про таку вагому заяву Президента, стає ясно, що він цю проблему свідомо промовчав. Цікаво, чи Єльцин признав українській мові офіційний статус на терені Росії?

В наслідок такої мовної політики українці стануть „ірляндцями Сходу" з тією різницею, що ірляндці зберегли національну свідомість, патріотизм і бажання власної державности і не стали англійцями чи британцями. Знаємо й інші народи, наприклад, австрійський, який вживає німецьку мову, американці зберегли англійську мову з деякими змінами.

В Україні, навпаки, як тільки Кучма згадав про офіційність російської мови відразу на вулицях Києва замовкла рідна мова, а багато шкіл по всій Україні з українською мовою навчання негайно перейшли знову на „общепонятну".

Володимир Барагура
Вудгейвен, Н. Й.

Василь Ленцик

МИТРОПОЛИТ А. ШЕПТИЦЬКИЙ — ПАТРІОТ І ДЕРЖАВНИЙ МУЖ

III

В критичних часах, коли вирішувалася доля українського народу, Митрополит, як патріот і державний муж, старався допомогти українській дипломатії своїми зв'язками. Тому зі Львова виїхав до Риму і там перед Апостольським Престолом допомагав нав'язати українській дипломатії зв'язки з Ватиканом та італійським урядом. Заходами Митрополита Ватикан дефакто визнав Українську Народну Республіку. Папа Венедикт XV прийняв на авдієнції 25 травня 1919 р. графа Михайла Тишкевича, а 13-го лютого 1920 року Папа іменував о. Джованні Дженокі Апостольським Візитатором України. Кардинал Ґаспарі, державний секретар Ватикану, написав листа до Головного Отамана Петлюри з 16-го червня 1919 року, що означало, що Ватикан визнав Українську Народну Республіку.

Перебування Митрополита в Римі було дуже корисним в діяльності української дипломатії в центрі світової дипломатії, яким був і є Ватикан. Щодо листа кардинала Ґаспарі до Головного Отамана Симона Петлюри, то Петлюра висказав свою радість словами: „Яке велике щастя! Це ж повне визнання Української Держави Католицькою Церквою" (о. І. Хома, „Апостольський Престіл й Україна, 1919-1922". Рим, 1987, стор. 18). В тих критичних часах для українського народу і його державности Митрополит не щадив свого труду, але старався, де тільки міг, бути поміцним у закріпленні української держави.

В дипломатичній акції Митрополит з Риму виїхав до Парижу, де мав авдієнцію у президента Франції Міллеранда, мав зустріч з маршалом Фошем та прем'єром Бріяном. З Парижу Митрополит поїхав до Бельгії, де мав зустріч з впливовим серед альянтів кардиналом Мерсіє. Всюди Митрополит заступався за право українців мати свою власну державу.

Після відвідання европейських столиць Митрополит виїхав до Північної Америки (восени 1921 року). Відвідавши своїх вірних в Канаді, він переїхав до Америки. Тут відвідав деякі наші осередки і за старанням о. Понятишина, Апостольського адміністратора, і д-ра Лонгина Цегельського був на авдієнції у президента Гардінга, державного секретаря Гюза, члена уряду Герберта Гувера. Секретареві Гюзові Митрополит вручив меморандум про Галичину. (Копія листа Митрополита до отця Понятишина з просьбою влаштувати йому авдієнцію в Гюза, має дату 29.X.1922).

Після ЗСА Митрополит відвідав ще Південну Америку — наших поселенців у Бразилії і Арґентині — і звідти повернувся до Риму, а відтак до Відня, де були зібрані наші політики д-р Петрушевич, д-р Кость Левицький, д-р Степан Витвицький та інші. До Відня прийшла вістка з Парижу, що Рада Амбасадорів має в половині березня вирішити справу Галичини. Митрополит знову виїхав до Риму, і о.Йосафат Жан, ЧСВВ, який багато помагав українській дипломатії як знаток французької мови, вислав листа, а згодом телеграму до Митрополита, щоб негайно приїхав до Парижу і своїми зв'язками допоміг українській справі.

8-го березня Митрополит був уже в Парижі, і разом з о. Жаном пішли до президента Ради Амбасадорів Жуля Камбона. Камбон чемно говорив, обіцюючи, що справа Галичини буде вирішена справедливо.На жаль, воно так не сталось. 14-го березня прийшов до готелю д-р Витвицький, де був д-р Петрушевич, д-р Кость Левицький та о. Жан, і сказав: „Все пропало!" Він приніс вістку, що Рада Амбасадорів вирішила віддати Галичину Польщі і про це буде повідомлення 15-го березня 1923 р. Реакція на ту вістку президента ЗУНР Петрушевича була така: „Мені нічого не лишається, як пустити собі кулю в лоб". Д-р К. Левицький і д-р С. Витвицький старалися його заспокоїти, а тим часом о. Жан зателефонував до Митрополита, щоб негайно прийшов до готелю. На розмові сам-на-сам з Митролитом д-р Петрушевич заспокоївся. Митрополит з о. Жаном поїхали до італійського амбасадора Авезано Романо, який в розмові сказав їм: „Ви, українці, є жертвою теперішніх часів. Англія матиме вільну руку в нафтових справах у Мусул та Ірані, Франція ж дістане галицьку нафту". В цей спосіб була вирішена справедливість...

Після того Митрополит виїхав до Риму, а згодом до Відня, приготовляючись до виїзду до своїх вірних. З перепонами, про які не буду говорити, Митрополит повернувся до Львова, де зайнявся архиепархіяльними справами і займався громадськими справами там, де того вимагало добро його вірних і цілого народу. Назву деякі головніші, як справа т.зв. пацифікації (1930), голод на Україні (1933), нищення православних церков на Холмщині і Підляшші (1938), протест проти атеїстичної пропаґанди большевиками та викривлювання душ молоді (лист до Жарченка, 1939).

За німецької окупації, коли ОУН проголосила українську державу 30-го червня 1941 року, Митрополит видав своє коротке звернення 1-го липня 1941 року, в якому висловлював свою радість з тієї нагоди. Митрополит писав: „Від Уряду очікуємо мудрого, справедливого проводу та зарядження, які узгляднювали б потреби й добро всіх замешкуючих наш край громадян, без огляду на це, до якого віроісповідання, народности й суспільної верстви належать. Бог нехай благословить усі Твої праці, Український Народе, і нехай дасть усім нашим Провідникам Святу Мудрість з Неба".

Проголошення української держави, як знаємо, німці зустріли арештуванням провідників уряду.

Для керівництва нашого збірного життя у Львові була створена Українська Національна Рада, яку очолював визначний сеньйор наших політиків д-р Кость Левицький, почесним президентом був Митрополит Андрей Шептицький. Діяльність цієї Національної Ради німці заборонили після того, як Митрополит написав протестаційного листа до Гімлера.

Під кінець грудня 1941 року Митрополит видав Пастирського листа, який має свою історичну назву „Як будувати Рідну Хату". Це історичне послання починається такими словами: „Ідеалом нашого національного життя є наша рідна всенаціональна ХАТА — БАТЬКІВЩИНА". Це послання сконфіскувала німецька влада, бо їм не подобався його зміст. Послання є актуальне і на сьогодні, тому деякі уривки з нього я хотів би навести. „Кожен, кому тільки добро України лежить на серці, мусить уважати за свій обов'язок цілою працею життя причинитися до множення елементів єдности й до усунення елементів роздору. Виглядає, що в тому твердженні немає ніякої пересади...

Ясно, як на долоні, що Рідна Хата не постане, якщо не буде українського моноліту, коли українці-самостійники не зможуть мимо всіх різниць, які їх ділять, завести між собою

(Закінчення на стор. 3)

Сторіччя Українського Народного Союзу в Сиракюзах

Тяжко було повірити в те, що досить простора заля Українського Народного Дому не зможе помістити в себе якоїсь кількости учасників. Це у нас майже ніколи не траплялось, але такий факт заіснував в неділю 30-го жовтня ц.р., коли відбувалось відзначення столітнього ювілею Українського Народного Союзу. Участь у ньому взяла не тільки досить поважна кількість нашої громади, але прибуло багато гостей з відділів Окружного Комітету УНС Сиракюзи-Ютика, а саме: Ютики, Бінгемтону, Елмайри, Джансон Ситі, Обирну й інших, щоб разом гідно відзначити ці замітні роковини заслуженої нашої організації. І так число присутніх перейшло понад 300.

Імпреза, яка була запланована на годину 2-гу по полудні, розпочалась в приписаному часі. Сама імпреза складалася з двох частин — концертової і бенкетової. Найперше відбулася концертова частина. Її відкрив голова ювілейного комітету о. диякон д-р Мирон Ткач. Він привітав усіх гостей, а відтак в короткому й добре опрацьованому нарисі змалював часи кінця минулого століття і на цьому тлі життя наших імігрантів. А життя їхнє було тяжке під кожним оглядом. Постала потреба творити організацію, яка змінила б ці обставини. І так постав пропам'ятного року 1894 Український Народний Союз.

Ансамбль „Тополя".

Чоловічий хор „Сурма".

Після цього о. диякон д-р М. Ткач попросив пароха місцевої католицької церкви відмовити молитву. О. Петро Дудяк таку молитву, спеціально зложену до хвилини дня, відчитав.

Згодом на сцені, зі смаком вдекорованій, виступив місцевий чоловічий хор „Сурма", який під диригентурою Ореста Грицика відспівав кілька пісень: „За Тебе, Україно", музика С. Людкевича, „Вставай Україно", музика Е. Садовського, „Повіяв вітер степовий", стрілецька пісня, „Українська в'язанка" М. Колесси. Хор зарепрезентував себе гарно й співав бездоганно.

Промову виголосив д-р Іван Флис, заслужений союзовий діяч, колишній головний предсідник. Він на вступі своєї доповіді розвеселив публіку кількома дотепами, а опісля в недовгому, але старанно опрацьованому слові менше звертав увагу на господарські справи організації, а глибше зосередився над ідеями, які протягом різних етапів в розвитку Українського Народного Союзу були культивовані й широко розроблені. Присвячено багато праці й зусиль, щоб зміцнити національну свідомість наших імігрантів, поширити горизонти політичної думки, зміцнити організаційну спаяність тощо. Український Народний Союз у всіх цих аспектах довершив великих успіхів — не знав утоми у праці для нашої спільноти. А тепер, коли постала незалежна Україна, праця УНСоюзу не обмежується тільки до потреб діяспори, але широко й всесторонньо іде допомога Україні. Тому побажати тільки треба, щоб УНСоюз і дальше міцнів і розпростався під кожним оглядом. Доповідь промовця нагороджено довготривалими оплесками.

Танцювальний ансамбль „Одеса" при осередку СУМА ім. Базару, відтанцював з верхою два танки: „Голубка" і „Полтавка". Керівником цієї одиниці є Слава Бобецька.

Дуже милою несподіванкою була поява на сцені дівочого ансамблю „Тополя" із Джансон Ситі, який зачарував публіку відспіванням кількох пісень: „Зелене жито", „Берізка", „Тиха вода", „Виїзд на чужину", „Як у Цареграді" і „Многая літа". В склад цього хору входять молоді дівчата з гарними голосами і відтворюють пісні зіграно, в повній їхній красі. Крівником є Галина Курило.

Другу частину святкувань виповнив бенкет. Тут треба відмітити два моменти, які були змістом бенкету. Перший: це представлення почесних гостей і представників організацій. Цю функцію перебрав на себе о. диякон д-р М. Ткач. За почесним столом сиділи: о. Петро Дудяк, о. Василь Гриньків, о. Петро Сівко, о. С. Яновський, о. П. Вайнер, д-р І. Флис, В. Корчинський, Євген Курило і Іван Чопко з дружиною.

Роздання грамот і дарунків для довголітніх і заслужених союзовців зайнявся голова округи УНС інж. Володимир Корчинський. Багато було призначено таких відзначень, але не всі особи були присутні, тому тут подаємо тільки кілька осіб: Григорій Гавришків, Іван Чопко, Іван Пиндус, Микола Велич, Ярослав Сенишин, Ярослав Мартинюк, Володимир Кропивницький, Марія Ковалевська, Анна Перун, Іван Бараник. На цьому офіційну частину закінчено.

Проводив концертовою частиною і був тостмайстром бенкету молодий адвокат д-р Іван Гвозда, мол. Він вив'язався зі свого завдання зовсім справно.

Смачну вечерю приготовав бенкетовий референт комітету Михайло Кривий. Ювілейний комітет, який багато праці присвятив цій імпрезі, працював в такому складі: о. диякон д-р М. Ткач, д-р Іван Гвозда, Микола Павлів, Микола Велич, Анна Перун, Володимир Корчинський, Іван Пиндус, мґр Михайло Середович, Володимир Рев'юк, Василь Майкович, Григорій Базар та д-р І. Гвозда, мол.

Кінцеву молитву провів о. Петро Сівко, парох української православної церкви ім. св. Луки.

Святкування закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна"

М. С.

Митрополит...

(Закінчення зі стор. 2)

якнайбільшої єдности. Тієї єдности Україні треба, а та потреба накладає на нас всіх обов'язок і від сповнення того обов'язку залежить ціла будуччина Батьківщини. Якщо хочемо всенаціональної Хати хотінням глибоким і щирим, якщо та воля не є тільки фразою, ілюзією, то вона мусить проявлятися діланням і те ділання мусить вести до єдности".

Митрополит своєю візією будучности немов точно говорив про сучасні нам події в Україні. От що писав Митрополит у тому надхненому Посланні понад 50 років тому: "Яке буде положення на Великій Україні, тепер, після 20 літ большевизму, годі сказати. Дуже можливо, що самостійництво буде ще ближче до федерації з Росією. Хто дивиться з-угори на те, як те самостійництво трудно приймалося навіть в інтелігенції, як Центральна Рада довго не могла прийти до думки самостійности, той буде побоюватися, що від Полтави минули довгі літа, щоб відразу можна стерти її п'ятно". А нині ми є свідками, що це діється в нашій сучасній Україні (Донбас, Харківщина, Одещина). Тому то так гаряче Митрополит закликав до єдности і то головно на релігійному полі. В час німецької окупації він звертався до православних ієрархів та до інтелігенції у справі порозуміння-помирення, бо це потрібно для єдности народу в державному житті.

Під кінець послання "Як будувати Рідну Хату", яке писане, можна сказати, кров'ю серця отого Великого Сина нашої Церкви і народу, є такі вагомі слова: "На такому помиренні скористає ввесь нарід. При відновленні київського престола до достоїнства патріярхату, ми ж будемо канонічно підчинені тому патріярхатові, коли той патріярхат признає власть Вселенського Архиєрея. В церковній єдності будемо мати не тільки силу, але й приклад, як повинна виглядати національна єдність. Із будови оної святої вселенської, апостольської Церкви будемо могти учитися і досвідчати, яка повинна бути суверенна провідна могутня єдність українського народу".

Оце нам заповіт і дороговказ від нашого Святоюрського Святця Митрополита Слуги Божого Андрея.

Конференція...

(Закінчення зі стор. 2)

Вже самі назви вказують на широкий засяг і глибину програми на майбутнє, щоб урегулювати приріст населення — беручи до уваги національні, територіяльні, економічні, етичні, традиційні та інші специфічності окремих країн, уряди яких будуть впроваджувати в життя ці постанови відповідно до своїх можливостей. Треба б додати, що напрямні нового документу мали свій початок вже у попередніх конференціях, як от в Ріо-де-Жанейро (1992), на конференції доввкілля і розвитку у Відні (1993), на конференції людських пав у Римі (1992), на конференції з проблем харчування, чи ще передше в Ню Йорку в 1990 році на вершинній конференції у справі дітей. А під час Міжнародного Року Родини (1994) справі перенаселення і його впливу на стан родини приділено належну увагу. Це і не дивно, бо ж усі ці проблеми є взаємопов'язані, а будуть повторюватися на міжнародних конференціях 1995 року. Їх вагу підкреслюють цифри статистичних досліджень, що подають теперішнє населення світу на 5.6 більйона, а прогноза на майбутніх 20 років передбачає зріст до 7.1, а можливо й до 7.8 більйона.

Конференція в Каїрі завершила успішно вступні заходи двох попередніх конференцій, що розглядали проблеми населення, а це в Букарешті (1974), де ухвалено „Світовий плян дії населення", і в Мехіко Сіті десять років раніше, у 1984 році, де прийнято „Декларацію у справах населення і розвитку".

Поки почнеться підготова до наступної світової конференції ООН в січні 1995 року, зацікавлені організації проводять аналізу перебігу конференції населення і програми дії, значного документу із 155 сторінок. В об'єктивній оцінці висліди конференції можна припускати, що раціональне і гуманітарне здійснювання напрямних Програми дії допоможе пляново контролювати приріст населення і причиниться до зміцнення родини і поліпшення статусу жінок, забезпечуючи здоров'я і освіту, поправляючи економічну ситуацію в країні, причиниться до зменшення кількости убогих у світі, що дійшло до одного більйона людей.

Паралельно з офіційною конференцією в Каїрі відбувся Форум недержавних організацій (НДЖО) на сусідньому критому стадіоні. Коло 4,000 представників від понад 1,500 недержавних організацій з 133 країн відбували наради від 4 до 12 вересня. Учасники працювали групами, об'єднуючись у т.зв. кокуси, з яких найчисленніший був жіночий, що мав коло 500 осіб, а довкільний кокус налічував з 300 осіб. Кожного дня відбувалися наради і сходини, організовані окремими організаціями з панелями, доповідями і дискусіями. До найважливіших тем належали проблеми поліпшення статусу жінок, людських прав, плянування родини, репродуктивного здоров'я, релігії, освіти, довкілля і розвитку тощо. Вибдатним доповідачем на Форумі був віцепрезидент ЗСА Алберт Гор. Кокуси закінчилися відповідними заявами і заключеннями відносно післякаїрських акцій для реалізації напрямних Програми дії. Кінцевий звіт із перебігу Форуму появиться незабаром.

Один із важливіших серйозних панелів був на тему „Населення, здоров'я і довкілля: загроза для людини", який підготовила організація „Світова передача інформацій" з Ню Йорку заходом голови д-р Христини К. Дурбак. У панелі взяли участь експерти довкілля (здоров'я), а модератором був д-р М. Ель Банна, єгипетський лікар і член комітету конференції. Д-р Х. Дурбак відкрила панелеву сесію, інформуючи учасників про наслідки надмірного приросту населення, головно в країнах початкового розвитку, який загрожує здоров'ю населення і економіці та спричиняється до нищення або надужиття довкілля.

В панелі взяли участь: д-р Любомир Пиріг з Києва, який розповів про триваючі наслідки катастрофи в Чорнобилі. Хоча проблеми цієї катастрофи вже загальновідомі, все ж треба постійно пригадувати міжнародній спільноті про наслідки, що тривають далі і вимагають безнастанно допоміжної кооперації. Другим панелістом був венесуельський лікар д-р Карлос Троконіс, який інформував про забруднення у Венесуелі, країні багатій на нафту, про занечищення хемікаліями екосистеми, деградацію землі, нищення лісів і т.п. із шкідливими наслідками для харчування і здоров'я населення. Ще Марта Трофименко, адвокат з Торонто, обговорила потребу регулювання популяційних і екологічних проблем легальними засобами, а Гільда Лінi, член парляменту Банавту і журналіст, звернула увагу на потрібні зміни в політиці країн для впорядкування цих проблем. Панеліст, д-р Рашмі Маюр з Індії також порушив специфічну проблему своєї країни, м. ін. натиск бізнесу на політичну систему для забезпечення своїх інтересів з нехтуванням потреб бідного населення.

Д-р Х. Дурбак закінчила конференцію своєї організації, підсумовуючи думки панелістів, що вказували на тривогу складністю проблем щодо населення, деградації довкілля і здоров'я. Програма дії приділила цій проблематиці окремий розділ „Населення і довкілля", повторюючи і доповнюючи висновки попередньої конференції в Ріо-де-Жанейро (1992) і постанов там же ухваленої Агенди-21. Значну увагу приділять тій же проблемі дві конференції: вершинна для соціяльного розвитку (березень 1995 року в Копенгагені) і IV Світова жіноча конференція (вересень 1995 р. в Пекіні). На ці конференції, а точніше паралельні форуми, д-р Х. Дурбак підготовляє знов панелі з темою довкілля і здоров'я, що є головною метою цієї організації.

„Програма дії" — це важливий документ ООН, як кажуть, „історичний", дармащо обмежений резерваціями, із прицілом у XXI століття, був ухвалений 13-го вересня 1994 р. на міжнародній конференції в країні африканського континенту з історією і культурою, що сягає трьох тисяч років перед Христом. Особливе тло конференції — єгипетські піраміди, сфінкс і старинні святині, що перетривали століття, а тепер під впливом модерної цивілізації і технології починають нищитися, якраз підкреслили потребу спільних акцій, щоб зберегти балянс між постуром, ростом населення і охороною довкілля.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ)
Центральна Управа

З глибоким смутком повідомляє своїх членів, симпатиків і українську громаду, що несподівано 1-го грудня 1994 р. на 74-му році життя відійшов у вічність в Міннеаполіс, Мін.

сл.п.
майор
ВАСИЛЬ СТАНИСЛАВІВ

член ЦУ ОДВУ, довголітній голова 32-го Відділу ОДВУ в Міннеаполісі, член ОУН, учасник збройного підпілля в часі 2-ої світової війни, заступник командира Союзу Ветеранів Українського Резистансу (СВУР)

ПОХОРОННІ відправи були відслужені 5-го грудня 1994 р. в українській православній церкві св. Арх. Михаїла, а відтак на Гілсайд Семетері в Міннеаполісі, де спочив покійний.

Якнайглибші співчуття
дружині — НЕЛІ та
усій родині висловлює

ЦУ ОДВУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ)
Центральна Управа

З великим жалем повідомляє своїх членів, симпатиків і українське громадянство, що ненадійно 12-го грудня 1994 р. упокоївся в Бозі в Балтиморі, Мд.

сл. п.
проф.
ПЕТРО ВОЙТОВИЧ

нар. 4-го листопада 1911 р. в с. Зарваниці, пов. Підгайці.

Довголітній член ЦУ ОДВУ, колишній Теренової Провідник ОУН в ЗСА, політичний в'язень Берези Картузької, колишній богослов, пластун, голова Патріярхального Т-ва Балтимор, довголітній учитель школи українознавства.

ПОХОРОННІ 15-го грудня 1994 р. із української католицької церкви св. Петра і Павла в Куртіс Бей, Мд. на українському кладовищі св. Архистратига Михаїла в Балтиморі.

Найщиріші співчуття
дружині — ВОЛОДИМИРІ
і усій родині складає

ЦУ ОДВУ

З глибоким смутком і жалем повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що ненадійно упокоївся в Бозі 17-го грудня 1994 р. наш найдорожчий і незабутній БАТЬКО, БРАТ, ДІДУСЬ

бл. п.
РОМАН ВОМПЕЛЬ

нар. 28-го лютого 1911 р. в м. Тернополі в Україні. Колишній учасник хору „Прометей" і церковного хору св. Миколая.

ПОХОРОННІ відправи почалися 21-го грудня Панахидою в похоронному заведенні Насевич — Franklin & Brown St. В похоронному заведенні 22-го грудня СЛУЖБА БОЖА о год. 9-ій ранку, в церкві св. Миколая о год. 10-ій, а відтак тлінні останки покійного будуть поховані на українському цвинтарі на Факс Чейс Па.

Залишені в смутку:
дочка — НАДЯ з мужем ТЕОДОЗІЄМ з внуками ОЛЕКСАНДРОМ, РОМАНОМ, ГАЛЕЮ
брат — ЙОСИФ з дружиною АННОЮ
сестра — АННА з дочками ЛЮБОЮ і ВІРОЮ та ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що дня 15-го грудня 1994 р. в Україні в селі Ясничних, Комарно-Львів, відійшла у вічність на 93-му році життя наша дорога МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.
МАРІЯ ЧЕРНИК
з дому КОВТУН

ПОХОРОННІ відправи відбулися у рідному селі.

СЛУЖБУ БОЖУ у пам'ять покійної відправлено в суботу 17-го грудня 1994 р. в день похорону у монастирі св. Йосафата, Ґлен Ков, Н.Й.

У 40-ий день похорону 25-го січня 1995 р. відправиться Служба Божа о год. 9-ій ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку.

Залишені у смутку:
син — ЯРОСЛАВ з дружиною ЛІДОЮ
внуки — БОРИС з дружиною МЕРІ
— ІГОР
правнук — МАРКО
сини — МИРОН І ЗЕНОВІЙ з родинами в Україні,
ближча і дальша родина в Україні, ЗСА і Канаді.

Замість квітів на могилу покійної родина складає на Медичний Фонд Дітям — Жертвам Чорнобиля через СУА — 300 дол., на церкву св. Юра в Ню Йорку — 100 дол.

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 260 відділу

З днем 1-го січня 1995 року 260-ий Відділ злучиться з Відділом 55-им, якого секретарем є

МАРІЯНА ЦІЗДИН.

Просимо членів 260 Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 55 Відділу на адресу:

Marianna Cizdyn
5422 Wasena Ave.
Baltimore, MD 21225

ЦИМИ ДНЯМИ ще один скандал в державних структурах сколихнув Італію. В Больонії заарештовано банду грабіжників, яка від 1988 року здійснила 50 пограбувань банків, вбивши при цьому 20 осіб і 43 поранивши. Та обставина, що шість років злочинців на могли викрити, пояснюється просто: всі члени банди і її лідер, 40-річний Роберто Саві, були працівниками поліції.

В українській діяспорі помічається спад господарського активізму. Україна ж уже вільна, кажуть. І треба аж такого струсу, як неславна телевізійна передача Сі-Бі-Ес, щоб ми тут усвідомили собі, що не все гаразд ні тут, ні в Україні та що ворожі нам сили діють і прямують різними шляхами до знищення української державности та відновлення імперії.

Балтимор відзначив Листопадові Роковини

Тому влаштування відзначення Листопадових Роковин спільними заходами відділів УККА і УАКР міста Балтимор мало на цілі не тільки вшанування тих історичних подій і людей, але і пригадати нам про те, за що покладено стільки зусиль і жертв та що ці ідеї актуальні і зобов'язуючі ще й сьогодні.

Урочисте відзначення Листопадового чину, 50-ліття смерти Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, 65-ліття ОУН і 50-ліття постання УГВР відбулось в неділю, 27-го листопада ц. р., в залі української католицької церкви св. Михаїла в Балтиморі. Свято почато національним гимном, що його виконала Віра Ганкевич-МекФітерс. Климентій Баб'як, голова Відділу УККА, відкрив свято, вказуючи на тяглість визвольної боротьби, на те, що покоління, яке боролось в рядах УВО, ОУН, УПА виховувалась на ідеях, традиціях і леґендах ІУ Універсалу, Листопадового Зриву та Акту злуки. Присутні, на його заклик, вшанували однохвилинною мовчанкою пам'ять поляглих в боротьбі за українську державність.

Святочне слово виголосив Корнель Василик, гість з Ню Йорку, член головної Управи УККА та довголітній виховник молоді. В своєму слові він вказав на майже безперервну боротьбу українського народу за державність та його мільйонові жертви за те, щоб стати господарем на своїй землі. Подав цікаві деталі про те, як успішно переведено Листопадовий Зрив. З нагоди 50-ліття смерти Митрополита Андрея Шептицького, мецената і філантропа, доповідач згадав про його численні добрі діла для нашого народу, мужню поставу в обороні покривджених (проти пацифікації поляками, винищування жидів німцями, братовбивства), читав уривки із його пастирських листів, взивав молитись за успішне закінчення беатифікаційного процесу Митрополита Андрея. Перше Листопада — це день перемоги-чину, але і день смерти велетня духа, неповторної постаті. Про Листопадові Роковини закінчив він словами поезії Р. Купчинського про те, що „пройдуть віки, а Ти (Листопаде) стоятимеш над нами як тінь Господньої руки".

Нове покоління борці і героїв виросло на ідеях Листопада, Крут і Базару та боролось в рядах ОУН-УПА-УГВР, було саме тим, на думку доповідача, завдяки якому світ довідався про проблеми і аспірації українського народу. Кажуть, що було багато жертв, але баз Голгофти нема й воскресіння. І не є правдиве твердження про те, що Україна як держава постала тепер без краплі крови. Ми не сміємо так говорити, бо тим обезцінюємо минуле та його жертви. Доповідач закінчив закликом до української діяспори дальше працювати над тим, щоб утвердити і закріпити українську державу. До цього кличуть наші герої і історичні акти, які допомогли прийти до дня волі українського народу.

В другій частині програми присутні мали змогу почути ряд поезій про славні дні Листопада. Своє мистецьке читання почала мгр Лідія Лемішка твором Ігоря Калинця „Тренос над ще однією хресною дорогою", в якому поет закликає вистерігатися „найбільшого гріха — байдужости до вогню". У в'язці „Салют Листопадові" присутні почули поезії Черкасенка, Богдана Кравціва, Романа Купчинського, Святослава Гординського, Качмарського. Святочні сходини закінчено відспіванням „Не пора".

Б. С.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Повідомляємо, що з днем **15-го вересня ц.р.** обов'язують такі **нові відсотки** за пенсійні конта:

ANNUITIES, чи IPA:

6¼ у випадку **одноразової вплати**
6% у випадку **гнучких вплат.**

Повищі відсотки є ґарантовані на один рік. Оподаткування відсотків є відрочене.

Для отримання дальших інформацій телефонуйте на число:

у Н.Дж. 1(201) 451-2200;
в Огайо 1(216) 888-4919;
у Па. 1(215) 887-8823, або на безплачне число: 1(800) 253-9862.

Або виповніть купон і перешліть до УНС на адресу:

UNA, 30 MONTGOMERY ST., JERSEY CITY, N.J. 07303

Головна Канцелярія УНСоюзу

До Головної Канцелярії УНСоюзу:

Прошу дати мені вияснення про пенсійні конта
— ANNUITIES —

Ім'я і прізвище (латинкою) ....
Адреса ....
Телефон ....
Найкраще кликати мене в такій порі ....
Зацікавлений/а в ....
....
....
....

П О В І Д О М Л Е Н Н Я
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів.

не пізніше, як вполудне
30-го ГРУДНЯ 1994 РОКУ

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1994 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у П'ЯТНИЦЮ, 30-го ГРУДНЯ 1994 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС